

Tilsynskampagne i Syddjurs Kommune 2019

Flydelagets betydning for den nærmeste natur og dig

Syddjurs Kommune vil med dette års tilsynskampagne gerne oplyse alle ejere og brugere af gyllebeholdere om flydelagets betydning for naturens tilstand, samt den gevinst der er, ved at "opspare" mest mulig kvælstof til brug for planteproduktionen.

Har du et husdyrbrug, vil du muligvis modtage kommunalt tilsyn i 2019 – i så fald får du et separat brev herom. Men alle, der er brugere af en gyllebeholder, kan gøre både miljøet og sig selv en tjeneste ved at holde flydelaget tæt.

Sårbar natur i tilbagegang

Overdrev er et af de mest artsrige naturtyper, der findes i Danmark og mange sjældne såvel som mere kendte planter, er knyttet hertil. Overdrevenes mange forskellige planter skaber samtidig gode levevilkår for utallige insekter. Overdrev er en næringsfattig naturtype, som ofte findes i kuperet terræn på dalsider, randmoræner og kystskrænter¹. Når næringsfattige arealer tilføres næring, udkonkurreres de sjældne planterarter af mere almindelige arter, der er bedre til at udnytte næringen. På sigt fås et fattigere plante- og insektliv.

I Syddjurs Kommune er vi især stolte af det store sammenhængende og artsrige overdrev i Mols Bjerge, som er en del af både et Natura 2000-område og af Nationalparken. Men der findes mange mindre heder og overdrev på hele Djursland. Desværre viser undersøgelser, at naturtyper som heder og overdrev er i kraftig tilbagegang².

Landbrugets påvirkning af naturen

Tilbagegangen for vores sårbare natur skyldes flere faktorer: Manglende afgræsning, tidligere tiders gødsning men også ammoniaktilførsel fra luften. Det er derfor ønskeligt, at den luftbårne tilførsel af ammoniak til de følsomme naturområder minimeres. Landbrugsproduktionen er estimeret til at bidrage med ca. 97 % af ammoniakfordampningen i Danmark³.

Husdyrgødning er den vigtigste kilde til udledning af ammoniak. Ammoniakfordampning kommer fra husdyrgødning både i stald (35%), på lager (23%) og i forbindelse med udbringningen på markerne (38%)^{3,4}. Derfor er håndteringen af husdyrgødning i fokus, når fordampningen ønskes reduceret lokalt og nationalt.

Hvordan kan påvirkningen mindskes?

Overdækkes gyllelagre korrekt, reduceres fordampningen herfra markant. Når din gyllebeholder er overdækket med et tæt flydelag, reduceres ammoniakfordampningen med omkring 80%! Etablerer man fast låg (f.eks. teltoverdækning) fås yderligere en effekt, således at man opnår en reduceret ammoniakfordampning på ca. 90%⁴. Men teltoverdækningen opnår naturligvis kun sin effekt, hvis teltdugen holdes lukket hele året! Som en positiv sidegevinst, reducerer både flydelag og anden overdækning lugtgener.

På overdrev findes mange både kendte og sjældne blomsterplanter, der giver gode vilkår for dyrelivet – for store såvel som små dyr.

Gevinst for både natur og landmand

Selvom det kan være forbundet med udgifter at etablere enten et tæt flydelag eller anden tæt overdækning på beholdere, kan udgiften modregnes i et højere udbytte i marken. Målinger foretaget af Danmarks Jordbrugsforskning viser, at 15% af gyllens kvælstof kan fordampe, hvis en beholder ikke har flydelag. Hermed forringes gyllens næringsstovværdi med omkring 5 kr. pr. ton. Har du for eksempel en beholder med 2.000 tons gylle uden flydelag, svarer det til, at der kan fordampe kvælstof til en værdi af ca. 10.000 kr. Hertil kommer udbyttetab⁵.

Med tidens fokus på at sikre vores fælles fremtidige natur og miljø, samtidig med at der fortsat kan opnås økonomisk gevinst og effektiv drift, er flydelag således et bæredygtigt tiltag.

En vigtig del af kampagnen er, at der er en god dialog omkring emnet. Du er derfor velkommen til at henvende dig til forvaltningen på mail landbrug@syddjurs.dk såfremt du ønsker flere oplysninger.

Kampagnen er en lovpligtig del i Miljøtilsynsbekendtgørelsen.

Såfremt du ønsker mere viden, kan vi henvise til følgende links:

- 1) Læs mere om overdrev i SEGES faktaark "Overdrev" ved at følge linket: <https://www.landbrugsinfo.dk/miljoe/natur-og-arealforvaltning/sider/faktaark.aspx>: Faktaark
Læs om overdrev og insekter på Naturstyrelsens hjemmeside:
<https://naturstyrelsen.dk/media/nst/67175/Kap6.pdf>
<https://naturstyrelsen.dk/naturbeskyttelse/naturprojekter/life-overdrev/overdrev>
- 2) DCE-rapporten "Bevaringsstatus for naturtyper og arter" kan findes her: <https://dce2.au.dk/pub/SR98.pdf>
- 3) DCE-rapporten "Fremskrivning af ammoniakemissioner fra Danmark fra 2005-2015" kan findes på følgende link:
<https://www2.dmu.dk/Pub/AR239.pdf> .
(Dansk resume: <http://dce.au.dk/udgivelser/udgivelser-fra-dmu/arbejdsrapporter/nr.-200-249/abstracts/ar239dk>)
- 4) Overdækning af gylle: Redegørelse, opdatering og vurdering af videnskabelig dokumentation. AgroTech, 2014. Link:
https://mst.dk/media/97855/2014_02_21_overd_kning_rapport_revideret_j_vnf_r_melt_og_mst.pdf
- 5) Flydelag eller låg på gyllen! – Det er der penge i! Udgivet af Landbrugets Rådgivningscenter, 1999. Link:
<https://www.landbrugsinfo.dk/Byggeri/Filer/1064a.pdf> (Med opdaterede tal af Torkild Birkmose fra Seges, feb. 2019)